UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm XIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96504

Visual Library

ſit gratuita, & ab omni temporalitate ſeparata.d.c.ſu
4 per eo. ergo † compromiſſum factum de facto, & de
alto ad baſſum, quod dr̄ eſſe quædam tranſactio, &
quædam amicabilis compoſitio, non ualebit, nec ar-
bitramentum inde ſequutum ſimiliter ualebit, niſi
fuerit liberum ab oī tpalitate, & ſic à præſtatione pē-
ſionis annuæ.c.conſtitutus.il 1.& il 2. extra de tranſa.
In caſu igitur nr̄o nō ualuit, ex quo arbitrator conſti-
tuit, & arbitratus fuit, ꝙ Franciſcus uti poſſidebat ec-
cleſiam, illam poſſideret, teneret, ac regeret cū one-
re ſoluendi ſingulis annis ipſi Antonio ducatos 30.
auri in Kalendis Ianuarij. Item pondero gl. ad propo
5 ſitum in d.c.p̄terea.il 2.quæ uoluit, ꝙ † quis poſſit ec-
cleſiā ſibi ſubiectam à ſua iuriſdictione eximere, ſed
non per uiam tranſactionis, ēt ſibi retinendo certam
penſionem annuatim ſoluendam eccleſiæ maiori, &
ꝙ ſic ſimonia committi non diceretur, ut in c.conſti
tutus.de relig.dom. Infertur ergo, ꝙ ſi per uiam tran
ſactiōis fuiſſet remiſſum ius, quod maior eccleſia ha-
bebat in eccleſia ſibi ſubiecta cum retentione annuæ
penſionis, ſimonia committeretur, & tranſactio non
ualeret, qm̄ trāſactio ſuper iure ſpūali facta cum one-
re præſtandi certam penſionem, tanquam ſimoniaca
non ualet, ſed compromiſſum de alto ad baſſum ſe-
quuto arbitramēto dr̄ quædam trāſactio, ut ſ̄. ergo
de iure ualere non debet, ex quo latum fuit cum one
6 re ſoluendi certam penſionem. ¶Nec obſt.id, † quod
uoluit gl.ibiq; Abb.in c.de cætero. de tranſac. ꝙ cum
auctoritate Ep̄i, ſeu iudicis delegati, coram quo liti-
gabatur, poſſit fieri compoſitio cum conſtitutione
cenſus, & penſionis ad uitam aduerſarij, ut eſt text. in
c.niſi eſſent.de pręb.& ibi Doc.ergo & in caſu noſtro
debuit ualere compromiſſum, & arbitramentum, qđ
dr̄ quædam compoſitio cum onere certam penſionē
ſoluendi, ex quo interuenit conſenſus, & auctoritas
Vicarij Ep̄i, coram quo litigabatur, quia reſpōdetur
illud procedere, ac uerum eſſe, quando facta fuiſſet
compoſitio ſuper aliquibus iuribus tpalibus eccleſię,
ſecus ſi ſuper titulo, ſeu rebus, & iuribus ſpūalibus ec-
cleſiæ, quoniam non ualeret ēt cum auctoritate Ep̄i,
& ita intelligit, & declarat Abb.in d.c.de cætero. ī gl.
2.& in c.ſtatuimus.de tranſa. qui melius loqui nō poſ
7 ſet. ¶Et ex prædictis infertur, ꝙ † ſi per tranſactionē,
& ſic per compromiſſum factum, ut ſupra, eſſet remiſ
ſum ius ſpūale cum onere ſoluendi certam penſio-
nem illi, qui ius ſuū ſpirituale remiſiſſet, quod remiſ-
ſio tanquam ſimoniaca non ualeret, ut in c. 2. ext. de
8 arb. Item infertur, quòd † ſi in caſu gl. in d.c. præterea.
videlicet quando prælatus eccleſię maioris eximeret
eccleſiam inferiorem cum reſeruatione certæ pēſio-
nis, prælatus reſeruaſſet penſionem perſonæ, & non
loco, compoſitio, ſeu exemptionis conceſſio non va
leret, ut ibi per Abb.& Doct. Sed in caſu noſtro pen-
ſio conſtituta fuit perſonę Antonij pro remiſſione iu
ris ſpūalis, qđ ipſe in dicta eccleſia habebat, ergo &c.
9 ¶Præterea uidetur, † quòd talis conſtitutio penſio-
nis non ualuerit tanquam ſimoniaca, quoniam fuit
conſtituta per Vicarium Epiſcopi ex poteſtate ſibi in
compromiſſo conceſſa, & ſic ex conuentione litigan
tium ſuper beneficio, ergo non potuit fieri, etiam ſi
fuiſſet facta auctoritate Papæ propter labē ſimoniæ,
ut per Felin.in d.c.ad audientiam.il 2.in 3.col. ext. de
reſcrip.poſt Abb.& Ioan.de Ana. & Maria. Sozi. in c.
non ſatis.de ſimon. Vnde dici, & conſiderari poteſt,
quòd aut Vicarius Epiſcopi hoc fecit auctoritate pro
10 pria, † & tunc dicendum eſt, ꝙ non ualuit, qm̄ de iure
ipſe non poteſt hoc facere, quia id eſt Epiſcopale, Fe-
li.in d.c.ad audiētiam.& in d.c.de cætero.niſi illi ſpe-
cialiter ab Epiſcopo fuiſſet conceſſum. argum. c.fin.
cum glo.de offi.vica.in 6.iunctis ijs, quæ habētur per
11 Lap.in ult.allegatione. Præterea † cum ipſe Vicarius
proceſſerit ex ui cōpromiſſi in eum facti, in quo hęc
poteſtas illi conceſſa non fuit: ſequitur, ꝙ conſtituen
do penſionem nihil fecit, arbitrando, ſeu arbitramē-
tando ultra id, quod in compromiſſo continebatur,
argum.l.non diſtinguemus.§.de officio. ff. de arbitr.
cum ſim. Aut uolumus dicere, quòd Vicarius Epiſco
pi hoc fecerit ex poteſtate conceſſa à partibus, & ſi-
militer non ualebit, quoniam diceretur factum me-
diante conuentione, & quadam tranſactione partiū,
ut ſupra: ſed, ut dictū eſt, hæc poteſtas non fuit ei per
compromiſſum attributa, ergo &c. ¶Non obſtat, ꝙ
ex quo Frāciſcus ultra triennium poſſedit, & illi Ber-
nardus ſucceſſit, ipſe non tenetur oſtendere titulum,
nec tenetur ulterius ad iuſtificādum aliter ſuam poſ-
ſeſſionem, ſtante regula cancellariæ loquente de
12 triennio, quæ quotidie practicatur, quoniam † illa re
gula debet intelligi, prout loquitur, uidelicet de eo,
qui pacificè per triennium poſſedit, hoc eſt de eo, cui
lis mota non fuit ſuper beneficio, & ſic quando bene
ficium non eſſet litigioſum, iuxta gloſſ.in clem. 1. de
ſequeſt.poſſ.& fru.& de eo, qui per triennium cum ti
tulo, & iuſtè poſſediſſet, ut in c.placuit.cum glo.16.q.
6. Sed in caſu noſtro beneficium erat, & eſt litigio-
ſum, quia per arbitramentum, de quo ſupra, lis non
potuit dici finiri, nec extingui, ut ſupra dixi, itē quia
lites non extinguuntur, niſi per ſententiam, aut ceſ-
ſionem, ut habetur per Dominos de Rota in deciſ.
411. in antiq. incip. Item in lite pendēte in curia &c.
Item ex quo Franciſcus detinuit beneficium ex titu-
lo reprobato, & ſimoniacè, uidelicet mediante com-
promiſſo, & arbitramento, iuxta ſupradicta, poſſeſſio
triennij non potuit ei prodeſſe. Præterea poſſeſſio pa
cifica triennij quamuis à poſſeſſione defendat pacifi-
cum poſſidentem, ut is non teneatur poſſeſſionem
13 ex aliquo titulo iuſtificare, † tamen non defendit il-
lum à proprietate, ut ex hac poſſeſſione quis præſu-
matur habere iuſtum, & canonicum titulum, quādo
lis eſſet ſuper titulo, & proprietate beneficij. argum.
not.per gl.in c.contingit. de dolo, & contuma. & ibi
Abb.pulchrum uerbum ponit ad propoſitum, & fa-
cit id, quod uoluit Inn.in c. 1.de offi.uica.& in c. fi.de
ſupplen.negli.præla. Ad idem facit id, quod in ſimili
14 dicitur, ꝙ † ex poſſeſſione quis præſumitur dominus,
quando dominium incidenter uenit probandum, ſe
cus, ſi de dominio principaliter agatur, ad tradita per
Inn.in c.illud.de præſump. Anto.de But.in c. cum ad
ſedem.de reſti. ſpol. Imo.in c.ex literis. de proba.Bal.
in l.2.in fi.C.eod.ti.Bar.in l.apud.in fi.ff. de aqua plu.
arcen.& in l.rem alienam.ibiq; Alex. ff.de pig. actio.
Ang.in l.ſi Titio.ff.de pigno.Bal.in l.etiam. in 2. col.
C.de exequut.rei iud.& Sali.in l.certi. C.loca.nam ſi-
ne canonica inſtitutione beneficium obtineri non
poteſt.c.1.de reg.iur.in 6.& per Abb.in c.in literis.de
reſti. ſpol. unde cum in terminis noſtris agatur de ti-
tulo, ſeu de proprietate beneficij principaliter, poſſeſ
ſio triennij nihil ad propoſitum facit. Et ſic ex prædi-
ctis uidetur, quòd Antonij ius, præmiſſis non obſtan
tibus firmum remanſerit, & ex illo ipſe Paulus poſſit
15 ſe aduerſus Bernardum adiuuare, quoniam † ius ſu-
perueniens, & titulus multiplicatus prodeſt etiam in
beneficialibus, ut habetur per Lap. in ult. allega.in 2.
q.& per Feli.in c.in noſtra.de reſcrip. ſaluo tamen ſa-
niori iudicio, & ſalua ſemper in his, omnibusq; alijs
ſententia RR. patrum DD. Auditorum ſacri palatij
Apoſtolici. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Primitias exigendi ius ad rectorem parrochiali eccleſiæ tàm de in de iure communi, quàm ex conſuetudine ſpectat.*

Tri-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

2 *Primitiæ, & decimæ ſunt pari modo debitæ, & ad illarum ſolutionem quilibet tenetur.*
3 *Conſuetudo in ſolutione decimarum multum operatur, & pollet.*
4 *A ſolutione decimarum, & primitiarum quis ex indulto apoſtolico eximi poteſt.*
5 *Laici parrochiani ſe à ſolutione decimarum, & primitiarum ex conſuetudine etiam longiſſimi temporis excuſare nequeunt.*
6 *Primitiæ, & decimæ à quibus ſolui debeant.*
7 *Decima tanquam onus reale poſſeſſorem ſequitur.*
8 *Pro Primitijs quid, & quantum eccleſiæ ſit ſoluendum.*
9 *Primitias non ſoluentes an peccent.*
10 *Primitiæ ex præcepto legis diuinæ debentur.*
11 *Reſcriptum, & libellum fuiſſe impetratum, & productum contra homines alicuius loci non ſolum ut uniuerſos, ſed etiam ut ſingulos, & particulares, ex quibus uerbis oſtendatur.*
12 *Verba, nonnulli, quidam, & aliqui ſunt termini particulares, & particulares comprehendunt.*
13 *Libellus dubius ex contentis in capitulis declaratur.*
14 *Actio confeſſoria eſt realis ita domino competens pro iuribus incorporalibus, ſicut rei uendicatio pro rebus corporalibus.*
15 *Actio confeſſoria continet petitorium, & quando competat.*
17 *Cōdictio ex canone ſequitur perſonā, & nō rē, & imediatè ex legis diſpoſitione, nō aūt mediante aliquo cōtractu, uel quaſi oritur.*
18 *Et contra quem, ac quomodo competat.*
19 *Pro conſequendis primitijs, & decimis an ab eccleſia officium iudicis poſſit intentari.*
20 *Eccleſia, cui annuæ præſtationes ſolui denegantur, ſua quaſi poſſeſſione priuatur, & quomodo illi ſuccurratur.*
21 *Poſſeſſorium reſtitutorium, uel recuperandæ inter alia ſua extrema præſupponit agentem non poſſidere.*
22 *Libellans, ſeu reſcriptum impetrans omnia in libello, & reſcripto contenta fatetur.*
23 *Remedium. l. diffamari. C. de ingen. & manum. quando, & contra quem competat, & quid in eo ſeruandum.*
24 *Interdictum utile uti poſſidetis quando, & quomodo detur, & competat. & nu. ſeq.*
25 *Domino, & ſuperiori contra ſuos ſubditos, qui illi contradicerent, non datur interdictum utile uti poſſidetis.*
27 *Actio confeſſoria, ut competat ei, qui eſt in quaſi poſſeſſione iurium incorporalium, quid ex parte rei conuenti requiratur.*
28 *Clauſulæ libelli ſuper quibus oībus, & ſingulis &c. & deducendo oē ius ſibi qūolibet, & qūocunque competens, quid operentur.*
29 *Probationes plenæ, & concludentes ſunt neceſſariæ in actione confeſſoria, & in petitorio.*
30 *Teſtes ſingulares, & de auditu etiam in iudicio uti poſſidetis parum, uel nihil proſunt.*
31 *Ad primitiarum, & decimarum ſolutiones quando homines alicuius loci teneantur, ut uniuerſi, & quando ut ſinguli.*
32 *Libellus generalis quoad reos conuentos ſubſtineri poteſt, quando poſtea illa generalitas fuiſſet in citatione, uel in capitulis declarata, reos ſpecialiter, & nominatim exprimendo.*
33 *In reſcripto, & libello perſonæ particulares, contra quas reſcriptum conceditur, & libellus concipitur, nomine proprio neceſſario non exprimuntur, ſed debent in proceſſu, & citatione exprimi, aliàs proceſſus, & ſententia non ualerent.*
34 *Reſcriptum generale habitu tantum, & non actu, & exercitio ſuper oēs illa generalitate cōprehenſos, aut comprehendi aptos iuriſdictionem tribuit, niſi nominatim, & ſpecialiter exprimātur.*
35 *Et quando, quomodo, & per quem hæc expreſſio, & nominatio fieri debeat.*
36 *Citatio generalis omnium, quorum intereſt, etiam ex poteſtate tradita à reſcripto ita citandi non eſt arctatoria, ſed incitatoria, & inuitatoria, & contra quos illius uirtute procedi poſſit, & contra quos non.*
37 *Citatio quando debet eſſe ſingularis cum expreſſione nominum citandorum, & quando uniuerſaliter facta ſufficiat.*
38 *Citatio generalis de ijs, quorum intereſt, ſufficit, quando agitur de præiudicio tertij, & quid ea operetur.*
39 *Reſcripto impetrato contra homines talis loci, citatio quomodo ſit facienda.*
40 *Syndicus ab uniuerſitate conſtituitur.*
41 *Sententia, & probationes contra non nominatum in proceſſu, nec citatum, nec contra eum, cum quo lis non fuit conteſtata, ferri, & fieri non poſſunt.*
42 *Abſolutio ab obſeruatione iudicij non tollit ius agendi in alia inſtantia.*
43 *Abſolutio ab obſeruatione iudicij quando ferri poſſit.*

EPITOME.

Primitiae quibus, & in qua quantitate debeantur, & quæ actio, quod'ue remedium ad illas conſequendas competat, demonſtratur.

CONSILIVM XIX.

IN cauſa, ſuper primitiarum ſolutione ad me tranſmiſſa, uiſis, & ſæpius perlectis toto proceſſu, depoſitionibus teſtiū hincinde examinatorum, ac doctiſſimis iuris allegationibus clariſſimorum vtriuſq; partis aduocatorum, plura diſcutienda eſſe cenſeo, quæ, ut breuius fieri poterit, & magis iuri conſonum mihi eſſe uidebitur, omiſſo ordine, quem aliàs in conſulendo ſeruare ſoleo, expediam. Primum eſt, nunquid eccleſiæ parrochiali, de qua in proceſſu, ius exigendi decimas de iure comperere dicatur: Secundū, à quibus primitiæ debeantur: Tertium, quid, & quātū pro primitijs ab eccleſia exigi poſſit: Quartū, contra quas pſonas in caſu noſtro motū fuerit iudicium: Quintū eſt, qđ remedium intentatū fuerit: Sextū, ad cuius fauorē ſit iudicandū: Septimū, & ultimū eſt, qualiter ſententia ſit formanda. ¶Redeo ad primū, in quo cōcludendū
1 eſt, ꝙ †ius exigendi primitias ad rectorē parrochialis
eccleſiæ de iure ſpectare dicitur tam de iure cōi, ut in c. fin. & ibi ſcriben. extra de parroch. Hoſtien. in ſumma. de decim. in §. fi. circa finem illius tit. in 17. q. c. cū contingat. & ibi glo. c. apoſtolicæ. extra eo. tit. cap. ex tranſmiſſa. ibiq; Doct. extra de præſcript. c. 2. de reſtitut. ſpolia. in 6. c. 1. de præſcript. eo. lib. c. de decimis. c. ſtatuimus. 16. q. 1. & glo. not. in ſumma 13. q. 1. Et cū
2 † primitiæ ſint ita debitæ, ſicut decimæ. c. 1. de decimis. c. tua nobis. c. reuertimini. 16. q. 1. & ad ſolutionē primitiarū, & decimarū quilibet teneať. d. c. 1. c. à nobis. de decimis. cum ſi. ſequitur, ꝙ eccleſia parrochialis habet fundatā intentionē contra omnes ſuos parrochianos ſuper primitiarū ſolutione, & qui dixerit ſe non teneri, probare debebit, quoniam Deus neminē à ſolutione primitiarū, ſeu decimarū excepit, ut habetur Exodi c. 22. Hoſt. in ſumma, in fine illius titu. de decim. & hř per Abb. in d. c. à nobis. oēs ergo ad illarū ſolutionē tam de iure cōi ſub periculo animæ
3 tenentur, q̃ etiam ex diutina conſuetudine, † quæ in
ſolutione decimarū multū operatur, & pollet. d. c. fi. & ibi Abb. glo. in d. ſumma, & in d. c. 1. de præſcript. c. cū ſint homines. & ibi glo. Abb. & cæteri, c. ad apoſtolicæ, c. 1. c. in aliquibus. in fi. extra de decim. & ibi glo. & latè habetur per Abb. in locis allegatis, & in d. c. cū
4 ſint. Et quamuis †ex indulto apoſtolico quis ab illarū
ſolutione eximi poſſit, ut in d. c. à nobis. & ibi Abb. cū
5 ſimilibus. tamen †laici parrochiani ex conſuetudine
etiam longiſſimi temporis ab illarū ſolutione ſe excuſare non poſſunt, ut plenè examinat Abb. poſt Hoſtien. in d. c. in aliquibus. & Hoſtien. in d. ſumma. §. & unum in princ. & in verſ. 7. Do. Anto. in c. parrochianos. eo. tit. c. cauſam. de præſcr. & Bald. in l. cōpetit. C. de præſcriptio. 30. anno. Sed in caſu, de quo agitur, eccleſiæ Sancti Felicis primitiæ ex cōſuetudine longiſſimi temporis etiam debentur, & ſolitæ ſunt ſolui, ut per teſtes tam pro parte eccleſiæ, quàm ipſorum hominum uidetur probatum, ergo &c. ¶ Quod ad ſe-
6 cundum quæſitum reſpondeo, ꝙ † primitiæ debent
ſolui à parrochianis poſſeſſoribus, & qui fructus, ſeu fruges terræ percipiunt, ut habetur Exodi cap. 12. d.
c. à no-

c.à nobis.c.tuæ nobis.uerſi.& cum.c.ex parte.& c.nō
in ptāte. de decim. Card.in cle.1.23.q.eo. tit.& glo.in
d.c.tua nobis.in fi.gl.in verb.ſic, inquit, eccleſiam poſ
ſe conuenire,& cogere ad ſoluēdum decimas,& pri-
mitias poſſeſſores prædiorum , & rerum , pro quibus
decimæ ſoluuntur,ſiue ſuo,ſiue alieno nomine poſſi
7 deant,aut colant.c.ſi quis laicus.16.q.1. † Decima.n.
tanq̃ onus reale ſequitur poſſeſſorem.l.fi. in fin. ff. de
contrah.empt.c.cum non ſit.de decim. & facit tex.in
c.cum hoĩes.eo.ti.ergo de iure hoĩes,qui ſunt ſub cu
ra dictæ eccleſiæ S.Felicis , & qui coloniã in parochia
illius exercent , cogi pñt de frugibus terræ primitias
8 Rectori dictæ eccleſiæ ſoluere. ¶ Tertiò † quid, & q̃-
tum pro primitijs eccleſiæ ſit ſoluendum, aliqui dñt,
hoc eſſe in arbitrio ſoluere debētium, dummodo mi
nimum non ſoluatur. d.c.1.de decim. quia in penta-
teucho Moyſis quotta primitiarum taxata non repe
ritur,at in decimis ſecus eſt,ut in d.c.1.& d.c. tua no-
bis.& cum generaliter obligatio primitiarum conce
pta fuerit,ut Exo.22.cap.ea erit arbitraria. d.c.1. iũcta
l.j.in fi. C.de iu.delib.ergo nō minimum, ſed medio-
cre debebitur.arg.l.legato generaliter.ff.de leg.1. ha
bito tñ reſpectu ad qualitatem eccleſiæ, & ſoluere de
bentium,& temporum conditionem. arg.eorũ, quæ
uoluit Arch.in c.ſicut nonnulli. 1.q.1. & Abb. in d.c.
1.de decim.In dubio.n.ſemper fieri debet interpreta
tio contra clericos, & rectores , ne ipſis uitium cupi-
ditatis,& nota auaritiæ imputetur.c.diaconi.93.diſt.
Aliqui ẽt dixerunt primitias eſſe ſoluendas ſecundũ
conſuetudinem eccleſiarum.argu.c.quanto.extra de
cenſi. Nam ex quo lex diuina ambiguè quò ad quanti
tatem primitiarum loquuta fuit , interpretationẽ ſu-
mere debebit à conſuetudine.c.cum dilectus. de con
ſue.l.ſi de interpretatione,ff.de legib.Et hanc opin.ſe
quutus fuit Inno.in d.c.1. Quidam alij, ut fuit beatus
Hieronym. auctor. d. c. 1. cuius opinio uidetur rece-
pta à Gregorio compilatore Decretalium,permittē-
do dictum illud Hieronymi poni inter alias decreta-
les.argum.l.1.§.omnia enim noſtra. C.de uet.iu.enu
cle.dixerunt , ꝙ ſi quotta primitiarum à lege diuina
non fuerit expreſſa,tamen à beato Hierony. & à cōpi
latoribus Decretaliũ fuit approbata , ꝙ primitię ſint
ſoluendæ arbitrio ſoluere debētium, dummodo ſol-
uant inter quadrageſimam , & ſexageſimam partem
frugum,ut eſt caſus in d.c.1. cui ſtandum eſt. arg. eo-
rum,quæ habentur in procem.Gregoriano, circa fin.
quam ſentẽtiam ſequutus fuit Abb. & ante eum hoc
uoluit Hoſt.in d.c.1.& in ſumm.de decim. in §.fin.in
ult.uerbis. Aliqui etiã antiqui uoluerunt, ꝙ primitiæ
non ex neceſſitate, ſed ex mera uoluntate ſoluantur,
9 ut inquit Abb.in d.c.1.Quidam etiam uoluere,† ꝙ ſi
ſit conſuetudo antiqua in eccleſia , ꝙ nihil ſoluatur ,
non ſoluentes non peccant , ut refert Henricus Boic
in d.c.1.in uerſi.fin.in fin. uerb. & iſte conũictus opi-
nionum excuſabit à peccato non ſoluentes illas , ut
ibi per Henricum,& Abb.arg. not. in c. 1.de poſtula.
præla.in 6. In foro autem contentioſo ſeruanda erit
opinio Hieronymi,de qua ſupra, quia negari non po
10 teſt, † quin primitiæ ex præcepto legis diuinæ debeã
tur,ut in d.22.cap. & c.reuertimini . 16. q. 1. d. c. tua
nos.& quamuis lex Dei non declarauerit quantitatẽ,
tamen Hieronymus , & alij ſancti patres interpretati
fuerunt legem diuinam,ut habetur in d.c.1.quam ap
probauit Decretalium compilator,& cum illa pertrã
ſeunt Doct.communiter in d.c.1. Hoſt.Abb.Henric.
& alij,illaq; mihi plus placet : Niſi apertiſſimè aliter
ſeruaretur de conſuetudine eccleſiæ , quia tunc illa
ſeruanda eſſet,cum in decimis,& primitiis conſuetu
do multum ualeat,& operetur,ad tradita per Docto.
communiter in d.c.1.& d.c. in aliquibus. cum ſimil.

ſed in caſu occurrēti ultra teſtes ipſorum hominum
teſtes quoque actoris diuerſimodè,& difformiter pri
mitiarum ſolutiones probarunt , quia aliqui dicunt,
conſuetum fuiſſe primitias ſolui ad rationem duo-
rum ſtariorum pro quolibet pari bouum:quidam, ut
eſt Dominus Baptiſta quintus teſtis dicit, ꝙ pauperi-
bus primitiæ remitti ſolebant : & ſextus teſtis Donus
Franciſcus ait , ꝙ aliquæ erant poſſeſſiones , pro qui-
bus nihil ſoluebatur:item,ꝙ primitiæ dictæ eccleſiæ
S.Felicis inæqualiter ſoluebantur , quia pauperes ni-
hil dabant,& coloni , qui colebant cum mangiis, ſeu
iuuencis,minus ſoluebant , & ſic conſtat, ꝙ ex dictis
teſtium ipſius Do. agentis uniformiter nō fuit proba
ta ſolutio,ſeu conſuetudo ſolutionis primitiarum,er
go conſuetudinem hoc in caſu attendere non poſſu-
mus:ſtante.n.conſuetudine certa , illa erit ſeruanda ,
ut ſupra:& ſi diuerſæ extent conſuetudines , ſi eccle-
ſia ſit diues,& abundans, attendi debebit ſecundum
Goffre.illa conſuetudo,quæ magis tendit ad medio-
critatem.§.hoc ius.10.q.2. & ſi abundãtiſſima, quod
minimum eſt,ſolui poterit.arg.l.nummis.ff. de lega.
3.c.ex parte.de cenſib.ueluti etiam refert Henr.Boic
in d.c.1. in fin. de decim. ſi uerò eccleſia eſſet tenuis,
& non haberet,unde ſacerdotem ſubſtentare poſſet ,
tunc eſſet eligēda illa conſuetudo,per quam medio-
cre ſolueretur.arg.d.§.hoc ius.ſecundum Rayne. ſed
in caſu noſtro aliqui teſtes de uno ſextario pro pari
bouum,aliqui de duobus ſextariis dicunt,aliqui uerò
deponunt, ꝙ pauperes nihil ſoluunt : ideò in hoc du-
bio dicendum eſſet,ꝙ pauperes ad nihil, cæteri uerò
ad præſtationem unius ſextarij pro quolibet pari bo-
uum tenerentur: Et hæc ſufficiant quò ad tertium du
bium. ¶ Venio ad quartum, contra quos fuerit mo-
11 tum iudicium,& breuiter rñdeo,† ꝙ non ſolum con
tra commune , & maſſarium , & ſic contra homines,
ut uniuerſos , ſed ẽt contra particulares homines de-
gentes ſub cura dictæ eccleſiæ , ibiq; coloniam exer-
centes,& primitias ſoluere debentes. Quod ſatis cla-
rè oſtenditur,nam ultra ꝙ pro parte Reuerēdi D.Re-
ctoris facta fuerit ſpãlis petitio,& productus fuerit li-
bellus formiter conceptus,fuit ẽt productum reſcri-
ptũ loco libelli,& petitionis , ut in proceſſu apparet ,
quod reſcriptum uidetur abſq; dubio impetratum ꝯ
hoĩes S.Felicis,ut uniuerſos,ac ẽt contra illos, ut ſin-
gulos,& particulares, ut conſtat in narratiua dicti re
ſcripti , ibi ab hoĩbus dicti loci ſub cura ipſius eccle-
ſiæ degentibus,& coloniam exercentibus, & ibi non
nulli ex ipſis hoĩbus calcitrare , & ſoluere denegare
uoluiſſent &c.& ibi,ꝙ ipſi hoĩes à certis diebus uoci-
ferant,& ſe iactant &c.quæ uerba ad ſingulos adaptã
tur,quia uniuerſi non pñt cōtineri ſub illis uerbis nō
nulli ex ipſis &c. ſed particulares , ut optimè colligit
ex uerbis Bal.in l.ſed ſi in hac.§.qui manumittitur. ff.
de in ius uoc.in 1.lectu.ꝙ quando reſcriptum fuit im
petratum contra homines certi loci , uel Caſtri , aut
uillæ,uirtute illius reſcripti nō pñt conueniri uniuer-
ſi hoĩes illius loci,ſed ſingulares , & particulares. Itẽ,
12 quia† illa uerba,nonnulli,&c.exponuntur,hoc eſt ali
qui,ut in procem.Decre.§.ſanè. cle.1.de iudi.c.fin.de
capel.mona.c.quia nonnulli.de reſcri.l.1.§. ſed nouiſ
ſimè.ff.de tutel.& ratio.diſtrahen.l.quæ ſub conditio
ne.ff.de condi.inſtit. & terminus quidam,ſeu aliquis
dicitur terminus particularis,& particulares compre
hendit.c.1.de reſcrip.in 6.c.ſedes. extra eod. titu. l.1.
cum glo.C.de inoff.dona.ergo ſub dicto reſcripto ẽt
particulares homines dicti loci comprehenſi dicun-
tur.Præterea in diſpoſitiua reſcripti dicitur contra,&
aduerſus eoſdem homines , aut ſolutionem prædi-
ctam recuſantes,omneſq; alios , & ſingulos ſua com
muniter,uel diuiſim intereſſe putantes de & ſuper ia-
ctatio-

ctationibus, ſub quibus uerbis certè negari non pōt,
quin ēt comprehenſi dicantur ſingulares, & particu-
lares, ut ibi, oēsq; alios, & ſingulos, &c. Item & ex ver
bis alijs reſcripti, ibi committere, & mandare digne-
mini hoīes, ſeu ſoluere recuſantes præfatos, oēsq; a-
lios aduerſarios in decreto, & executione citationis
nominandos &c. & ibi, dictosq; hoīes, aut ſolutionē
hmōi recuſantes, & quoſuis alios primitias ipſas ſol-
uere habentes: hæc.n.uerba ad particulares, & ſingu-
lares hoīes adaptari cenſentur, ut ex eorum ſignifica-
tu conſtat, ex ijs, quæ uoluit Bal. in d. §. qui manumit-
titur. ergo &c. ¶ Secundò prædicta ſuadentur, quia in
libello, ſeu in petitione formiter facta, & in illius nar-
ratione dr̄, q͛ procurator ipſius rectoris proponit con
tra, & aduerſus cōe, maſſarium, & ſeu hoīes præfati
loci degentes ſub cura præfatæ eccleſiæ, & coloniam
exercentes, & de quibus in precibus &c. Nam, ut uer-
ba ſonant, hoīes ut uniuerſi dn̄r contineri ſub illis,
maſſarium, & cōe Sancti Felicis, ac ēt ſingulares, &
particulares, quia procurator in dicta petitione ſe re-
ferendo ad illos, de quibus in reſcripto, in dicta peti-
tione ēt de particularibus ipſum procuratorem intel
lexiſſe apparet, qm̄ reſcriptum, ut dictum eſt, dr̄ con-
tra particulares hoīes Sancti Felicis impetratum, ut
ſupra. ¶ Tertiò, q͛ non ſolum contra cōe, & maſſariū
illius, ſed ēt contra particulares hoīes procurator D.
Rectoris uoluerit litem, & cām mouere, colligitur
ex citationis decreto, & exequutione, in quibus appa
ret, oēs homines tàm ut uniuerſos, q̃ ut particulares
citatos fuiſſe, ut hr̄ in proceſſu, charta ſeptima, ibi, no
tificari maſſario, communi, & hominibus Sancti Feli
cis, omnibusq; alijs, & ſingulis ſua communiter, uel
diuiſim intereſſe putantibus, & quos præſens tangit
negotium, &c. & ibi, citentur ijdem maſſarius, hoīes,
& commune, ac omnes alij ſupraſcripti. ¶ Suadetur
quartò ſimiliter ex contentis in capitulis factis pro
parte Rectoris, ut in quinto capitulo, de quo in pro-
ceſſu. fol. 27. ubi exponitur, q͛ quidam ex dictis homi-
nibus, neſcit̄ quo ſpiritu, ducti indebitè, & iniuſtè &c.
quæ uerba non ſunt uniuerſalia, ſed particularia, &
particulares homines comprehendentia, ut ex prædi
ctis apparet, ac ēt ex ijs, quæ habētur per Bar. in l. hoc
articulo. in 3. col. ff. de hæred. inſti. Ergo conſtat, iudi-
cium ēt fuiſſe intentatum contra particulares homi-
13 nes, qm̄ † ex contentis in capitulis declaratur mens
dubia proponentis libellum dubium, & ambiguum
ad tradita per Bar. in l. ſi quis intentione ambigua. ff.
de iudic. & per D. Ant. Abb. & Dec. in c. in præſentia.
de probat. in notabilib. Vtrum autem homines ſuffi-
cienter fuerint citati, infra dicetur. ¶ Modò quinto
loco uidendum eſt, q͛ remedium fuerit contra homi
nes præfatos intentatum: Et uidetur dicendum, q͛ Re
14 ctor egerit actione confeſſoria, † quæ eſt actio realis
competens pro iuribus incorporalibus, quę datur do
mino, ſicut rei uendicatio pro rebus corporalibus. ar
gum. tex. in §. æquè. cum ibi not. iuncto §. præceden-
ti. Inſti. de actio. l. in rem. in prin. ff. de rei uendi. & per
totum. ff. ſi ſeruit. uend. & hæc fuit opinio Ioan. gloſa
toris, ut refert gl. in c. tua nobis. de decim. & iſto mo-
do poteſt intelligi text. in c. moderamine. 16. q. 1. ibi
uendicet, uidelicet, per actionem confeſſoriam, quia
rei uendicatio non datur pro rebus incorporalibus,
ut ſunt decimæ, ſeu ius decimandi, ut ſupra, & latius
declarat glo. in d. c. moderamine. Sed hæc declaratio
non conuenit caſui noſtro, in quo ex contentis tàm
in reſcripto, quàm in petitione conſtat potius fuiſſe
intentatum poſſeſſorium, uel aliud remedium, q̃ peti
15 torium, † prout eſſet, ſi confeſſoria eſſet intentata, ad
tradita per Alex. in l. ſi prius. in 8. oppo. in 5. col. de no
ui ope. nunc. & ex infra dicendis apparebit. Itē actio
iſta competit, qn̄ inter duos eſt de quaſi proprietate,
uel quaſi iuris dn̄io quæſtio, ut in iuribus ſupra alleg.
& ideò cōpetere diceretur, ſi de primitijs exigendis
inter duas eccleſias lis oriretur, ſi aūt eccleſia ageret
contra debētem ſoluere ad ipſos fructus, & ſic ad res
corporales, tunc rei uēdicatione agere diceretur, ut
declarat Abb. in d. c. tua nobis. ſed in caſu iſto agitur
ad aliud, & ad alium finem, ut in proceſſu: igitur non
poteſt dici intentata confeſſoria, nec rei uendicatio.
16 ¶ † Datur ēt pro conſequendis primitijs, & decimis
eccleſiæ parochiali condictio ex lege diuina, & ex ca
none. c. decimæ. c. moderamine. c. reuertimini. 16. q.
1. d. c. 1. c. tua nobis. de decim. iuncta l. unica. ff. de cō
dic. ex lege. ad quam legem per extenſionem paſſiuā
extenduntur iura præalleg. argum. not. per Bar. in l. j.
§. lex Falcidia. ff. ad l. Falc. & hæc fuit opinio gl. in d. c.
17 moderamine. & in d. c. tua nobis. in fin. uerb. † quæ cō
dictio ex canone eſt diuerſę naturæ ab alijs actionib⁹,
de quibus ſupra: ſequitur. n. perſonam, & non rem. §.
ſic itaq;. Inſtit. de actio. & oriri dicitur immediatè ex
legis diſpōne, non autem mediante aliquo cōtractu,
uel quaſi, ut declarat Barto. in d. l. unica. in 4. col. ff. de
condic. ex lege. poſſeſſores autem, & fructus percipiē
tes ex canonis diſpōne tenentur ad primitiarum ſo-
lutionem, ut ſupra, ergo actio hmōi competere po-
tuit: dicendum tamen eſt, eam in caſu noſtro non cō
18 petere, nec intentatam fuiſſe, quia † illa competit con
tra perſonam obligatam ad dandum. c. 1. c. ex parte.
c. non in ptāte. c. à nobis. & per tot. de decim. & d. c. re
uertimini. hoc eſt rōne obligationis immediatè à le-
ge inductæ, & ſic dicetur actio natiua, quæ oritur ex
obligatione datiua, iuxta ea, quæ hn̄r per Bar. in l. j. ff.
de actio. & obli. & uidetur competere ab initio, quan
do quis ex diſpōne legis, uel canonis incipit obligari
eccleſiæ, quæ nondum habuit, nec poſſedit ius deci-
mandi: exemplum in caſu nr̄o, qn̄ quis inciperet eſſe
parochianus eccleſiæ, & poſſidere bona, ex quibus pri
mitiæ ſolui debeant, ut in caſu c. cum contingat. de
decim. Præterea fuit intentatum iudicium cōtra ho-
mines, qui ſoliti, & conſueti fuerant primitias præſta-
re, ergo non dr̄ intētata condictio ex canone, quæ da
tur ad dandum de nouo. d. §. ſic itaq;. & nō ut quis in
ſua poſſeſſione iam acquiſita cōſeruet̄, prout pro par
te Do. Rectoris petitum fuit, quamuis aliter uideatur
19 uelle Abb. in d. c. tua nobis. in 3. col. ¶ An † aūt poſſit
intentari officiū iudicis, ut vr̄ præſupponere gl. in d. c.
moderamine. in fin. uerb. recurrendū eſſet ad not. per
Bar. in d. l. unica. ff. de condi. ex lege. qui declarat, qn̄
ex legis diſpōne dicatur oriri actio, ſeu condictio ex
lege, uel competere officium iudicis: ſed poſſet fortè
dici officium iudicis poſſe competere, & intentatum
fuiſſe in terminis noſtris, loquēdo de officio iudicis,
de quo loquitur tex. in l. ſi coloni. C. de agric. & cēſi.
lib. 11. quod datur pro recuperanda poſſeſſione, uel
quaſi, qua quis iniuſtè priuatus fuerit, de quo ſoleo
ponere in c. in literis. ext. de reſtit. ſpol. & habetur per
20 D. Ant. in c. ſæpe. in 7. col. eo. ti. At † quādo annuæ præ
ſtationes ſolui eccleſiæ denegantur, ipſa eccleſia dici
tur ſua poſſeſſione priuari, ut in c. querelam. ibique
Imo. & Abb. de elect. eiq; ſuccurritur, uel per officiū
iudicis. argum. d. l. ſi coloni. ut uolunt Ang. in repeti.
l. ſi certis annis. C. de pact. in pen. & ult. col. & Dec. in
conſ. 136. uel per utile interdictum unde ui, ut latè tra
ditur per Scrib. in d. c. querelam. & nota. in c. nullus.
2. q. 2. cum alijs, quæ ad propoſitum in præſenti cauſa
Do. Carolus Malateſta adduxit, ergo &c. quæ tamen
an uera ſint, ſubſiſto, cum ipſe agens ſolum ſe fundet
in iactationibus, uociferationibus, & moleſtatio-
nibus extraiudicialiter illatis ab ipſis hominibus ſu-
per exactione primitiarum, non autem præſupponat

ſe priuatū ſua quaſi poſſeſſione, ut ex literis excellen-
tiſſ. Ducis Ferrariæ productis infertur, ac ēt ex tenore
petitionis ipſius rectoris, in qua præſupponit ſe eſſe,
& reperiri in quaſi poſſeſſione habēdi, & cōſequēdi,
ac exigendi, & cū effectu recipiendi à dictis homini-
bus primitias, ſeu decimas mō prædicto, hoc eſt ad
rationē duorū ſextariorū, & hoc idē in reſcripto, qđ
loco petitionis productū fuit, p̄ſupponit̄, ut in illius
principio hr̄, ergo nō potuit agi poſſeſſorio aliquo re
21 ſtitutorio, uel recuperandæ, † quod inter alia ſua ex-
trema præſupponit agentem non poſſidere. c. cū con
tingat. de offi. deleg. d. c. in literis. cum ſimil. latè in l.
naturaliter. §. nihil cōe. ff. de acq. poſſ. per ſcribentes
22 deductis: & † cōtenta in libello, & reſcripto probant
ꝯ agentem, & libellantem, ſeu impetrantem reſcri-
ptū, quia omnia in libello, & reſcripto contenta dr̄ fa
teri. l. cum precum. C. de libera. cauſ. & ibi gl. & ſcrib.
¶ Quare fortè dici poſſet, fuiſſe intentatū remediū. l.
23 diffamari. C. de ingen. & manum. † quod competit ꝯ
eum, qui iactat, & diffamat ſe ad aliquid non teneri,
uel econtra aliquid ſibi deberi: ꝑꝑ has. n. iactationes,
diffamationes, & moleſtationes extraiudiciales agi
poteſt remedio d. l. ut ibi habetur ꝑ gl. Salic. & alios:
Sed adhuc dicendū eſt, illud non fuiſſe intentatū, qm̄
agens, uel iudex debet præfigere certum tempus ad
docendum de iuribus diffamatis, & ſe iactātis, & illo
elapſo debet peti, ut imponatur ſilentiū perpetuum,
ut ibi: Hæc aūt nō fuerūt petita, nec obſeruata in hoc
iudicio, ergo licet ex tenore petitionis generalis po-
tuiſſet ſecūdùm iſtud remedium procedi, tñ eius ex-
trema in procedendo ſeruata non fuerunt: ergo ex
proceſſu ſubſequuto declaratur, intentionē agentis
non fuiſſe uti tali remedio, argumento eorū, quæ ha-
bentur ꝑ Bar. in d. l. ſi quis intentione ambigua. ff. de
iudic. cum ſi. ¶ Melius ergo vr̄ dicendum, ꝙ in caſu
iſto intentatū fuerit utile poſſeſſorium uti poſſidetis,
24 † qđ datur, quoties quis turbatur, moleſtat̄, & inquie-
tatur in ſua quaſi poſſeſſione iuriū, ut in l. loci. §. ſi qs.
l. ſicuti. §. Ariſto. circa fi. & ibi gl. in verb. uti. ff. ſi ſeru.
uendi. & per Bart. in l. 1. §. interdictum. ff. uti poſſid.
c. licet cauſam. & ibi per canoniſtas. de probat. & hoc
interdictum datur etiam contra illum, non ſolum
qui contendit ſe poſſidere, ſed etiam contra eum,
qui ſimpliciter turbat, & moleſtat extraiudicialiter,
quamuis non poſſideat, ſeu non dicat ſe poſſidere,
ut eſt tex. & ibi Bart. in l. uim facit. ibiq; gl. ff. de ui, &
ui arma & in d. l. ſicuti. & eſt tex. clarus ſecūdùm unā
lecturam. in l. ſi duo. §. cum inquilinus. & in §. ſi uici-
nus. eo. tit. per quæ iura, & alia plura hoc uolunt Alex.
& alij in l. ſi prius. ff. de nou. oper. nūc. & expreſsè Bar.
in l. j. §. huius autem. ff. uti poſſi. qui melius nō poſſet
declarare, quā faciat, ponēdo exemplū, quod optimè
conuenit caſui noſtro, & reſpondet dictis Inn. in c. 2.
extra de in integr. reſti. declarādo eius mentē; & hoc
idē uolunt gl. in uerb. uti poſſidetis, & ſcrib. cōmuni-
ter in d. c. licet cauſam. Sed in reſcripto, & in libello
narratur, atq; concluditur de turbationibus, iacta-
tionibus, & uociferationibus illatis D. Rectori ſuper
primitiarum exactione ab ipſis hominibus S. Felicis,
ergo uidetur intentatum interdictum uti poſſidetis,
quia ex medio concludendi cognoſcitur, quòd re-
medium fuerit intentatum. Bar. poſt gl. in l. certi con
dictio. in princ. ff. ſi cer. pet. & c. cum dilecti. de empt.
& uend. cum aliis infinitis. Verum rectè conſideran-
do adhuc dici poteſt iſtud interdictum uti poſſidetis
in caſu iſto non poſſe competere, quamuis cōſtaret
de turbationibus, & moleſtationibus, ſeu iactationi-
bus ipſorum hominum etiā iudicialiter illatis, puta
denegando agentē habere ius aliquod, iuxta ea, quæ
uoluit Bar. poſt Dy. in l. ſi prius. ff. de no. oper. nun. in
5. oppo. & ibi Alex. Bal. ī l. ordinarij. in 5. col. C. de rei
uend. cū alijs allegatis per Alex. in cōſi. 72. in 3. vol. &
in d. l. ſi prius. & per Abb. in c. cū inter. de renunc. qm̄
25 † interdictū hoc nō dat̄ ſuperiori, ſeu domino ꝯ ſuos
ſubditos, qui illi ꝯdicerent, ſed ſolum qñ alius, qui nō
eſſet ſubditus, contenderet aduerſus dominum, & ſu
periorem, ut ſingulariter uoluit Bar. in d. l. 1. §. huius
autem. ff. uti poſſide. poſt Inn. in d. c. 2. de in integ. re-
ſtit. Sed homines S. Felicis ſunt parrochiani, & ſic ſub
diti eccleſiæ illius loci, cui de iure tenentur primitias
præſtare, arg. tex. in c. fi. & ibi per totum. extra de par-
26 rochiis. ergo † ex illorum ꝯdictione facta ſuper ſolu-
tione, ſeu iure exigendi dictas primitias non potuit
rector eccleſiæ interdictum uti poſſidetis intentare,
ſed uel utilem actionem confeſſoriam, uel utilem in
rem, uel officium iudicis, ad tradita per Bart. in d. §.
huius autem interdicti; cum quo dicto optimè con-
cordat illud, quod uolunt glo. ſupra allegatæ in d. c.
moderamine. & in d. c. tua nobis. quæ dicunt ꝯ deben
tes ſoluere primitias, ſeu decimas competere actio-
nem cōfeſſoriam, uel actionem in rem, uel officium
iudicis, nullā aūt mētionem faciunt de interdicto uti
poſſidetis: & faciunt ea, quæ uoluit Abb. in d. c. tua no
bis. & in c. cōmiſſum. de decimis. q optimè declarat.
Nec aduerſatur, ꝙ in narratione, & concluſione tam
libelli, quàm reſcripti fit mentio de iactationibus, uo
ciferationibus, turbationibus, & moleſtationibus, q̄
videntur huic interdicto retinendæ conuenire, ut ſu-
27 pra, quia reſpondetur, † ꝙ qñ ille, qui eſt in quaſi poſ-
ſeſſione iuriū incorporalium, vult agere actione con
feſſoria, iuxta l. & ſi fortè. §. ſciendum. ff. ſi ſerui uend.
in l. uti frui. ff. ſi uſufr. pet. in l. loci. §. ſi quis mihi. & in
l. ſi quis diuturno. ff. ſi ſerui. uend. & ꝑ Inn. in c. Abba-
te. de verb. ſig. ex parte eius, qui conuenitur, requirit̄
moleſtatio, ſeu inquietatio, & aliter conueniri nō po
teſt, ut innuit text. in d. l. uti frui. in fi. in l. egi, & in l. &
harum. ff. ſi ſerui. uendi. & optimè poſt Iac. Butri. de-
clarat Bart. in d. l. ſi prius. in 5. oppoſ. ff. de nou. oper.
nunc. & ibi Alex. ergo tenendo, ut uidetur uerius, ꝙ
fuerint intentata uel actio confeſſoria, uel utilis actio
in rem, uel officium iudicis, quæ remedia in hac ma-
teria primitiarum, & decimarum competere dicun-
tur, ut in dictis gl. in d. c. moderamine. & in d. cap. tua
nobis. ibiq; Abb. optimè cōueniunt uerba tam reſcri-
pti, q̃ libelli, in quibus pro parte rectoris agentis, qui
dicit ſe eſſe in quaſi poſſeſſione exigendi, narrātur ia-
ctationes, turbationes, & moleſtationes hominū. Et
his remedijs cōueniunt etiā clauſulæ in libello appo-
ſitæ, ut eſt illa ſuper quibus oībus, & ſingulis inſtat, &
petit ius, & iuſtitiā ſibi miniſtrari oī meliori mō &c.
28 † per quā cenſetur intētatum illud remedium, quod
qualitercunq; ex deductis, & narratis melius compe-
tere poteſt, ut per Abb. Do. Ant. & alios in c. 2. extra
de ord. cogni. cum ſi. ac etiam ut expreſsè importat il-
la alia clauſula magis ſpecifica, deducendo in præſen
ti iudicio omne ius ſibi quomodolibet, & quomo-
docunque competens &c. & hæc opinio mihi magis
placet, quàm aliæ prædictæ. ¶ Aggredior ſextum du-
bium, ad cuius fauorem ſententia ſit ferēda; Et omiſ-
ſis pluribus, quæ hinc inde ab aduocatis ambarum
partium deducta fuerunt, & præſertim dum inſiſtunt
ſuper dictis teſtium, ea enim omnia ceſſare uiden-
tur, ſi uera ſit opinio, quam in proximo præcedenti
dubio ſequutus ſui, prout illam ueram eſſe exiſtimo,
& maximè illud ceſſat, dum ex parte actoris diceba-
tur, quòd in poſſeſſorio mero admittuntur probatio-
nes ſemiplenæ, & præſumptiuæ, ut de auditu, & teſtes
ſingulares, argumento eorū, quæ habentur in l. 1. C.
29 quo. bon. & ibi Bar. cum ſi. quia tenendo, † ꝙ intenta-
ta fuerit confeſſoria, & ſic petitorium, & non poſ-
ſeſſorium,

ſeſſorium retinendæ, ſequitur, ꝙ probationes plenæ,
& cōcludentes ſunt neceſſariæ, ut per Bar. in d.l. 1. C.
quor. bonor. & habetur per Bar. Alex. & alios. in d.l. ſi
30 prius. Præterea † ēt in iudicio uti poſſidetis teſtes ſin-
gulares, & de auditu parum, vel nihil proſunt, ut in c.
licet cauſam. de probatio. ibique Abb. & do. Anto. &
Bar. in l. ſi duo. in prin. in penul. col. ff. uti poſſide. & c.
quoties cum gl. de teſtibus. Animaduertendum eſt,
ueluti etiam ſupra latius dixi, ꝙ ad ſolutionē primi-
tiarum non cōe, nec homines S. Felicis ut, & tanquā
uniuerſi, ſed ſolum homines particulares ut ſinguli
dicuntur obligati, ex quo non conſtat, neq; probatū
fuit, ꝙ uniuerſitas hominum, ſeu cōe S. Felicis tan-
quam uniuerſi teneātur, ſed ſolum illi, qui prædia co
lunt, ſeu fruges, & fructus colligūt; nam hoc eſt onus
31 fructuum, iuribus ſupra allegatis: Et ideò † ad hoc,
ut commune, ſeu vniuerſitas hominum ad ſolutionē
primitiarum teneatur, requiritur, ꝙ homines ut uni-
uerſi, & non ut ſinguli ex prædijs frumenta, & alios
fructus percipiant ad vniuerſitatis utilitatem, & com
modum, alioquin ſi conſtaret ipſos homines non ut
vniuerſos, nec ad uniuerſale commodum, ſed ut ſin
gulos, & ad priuatam vtilitatem fructus percepiſſe, &
prædia ſic coluiſſe, non poſſent homines, ut uniuerſi,
& tanquam cōe conueniri, ſed vt ſinguli, & particula
riter: hæc. n. inter ſe differunt, & tanquam à perſonis
diuerſis factum cenſetur, uidelicet, ꝙ aliquid fiat à
communi, ſeu ab hominibus vt vniuerſis, aut à pluri
bus ut ſingulis. l. ſed ſi hac. §. qui manumittitur. ff. de
in ius uoc. l. j. §. quibus. & l. ſicut. §. ſi quid. ibiq; Bar. ff.
quod cuiuſq; uniuer. nomi. & habetur. in c. cum om-
nes. de conſti. Sed in caſu occurrenti nō conſtat, nec
probatū reperitur, ꝙ maſſarius, cōe, & homines S. Fe-
licis ut uniuerſi pdia aliqua poſſederint, & coluerint,
nec ex prædiis, & poſſeſſionibus poſitis in dicto com
muni ipſi homines vt uniuerſi fructus perceperint ad
commune, & uniuerſale bonum dicti communis, &
conſequenter etiam non apparet, ipſos homines ut
vniuerſos nomine dicti communis aliquid quoquo
tēpore ſoluiſſe, nec ſolitos fuiſſe ſoluere, ſi dicta om-
nia teſtium legantur, ac iterum legantur, ergo ſequi-
tur, dictos homines ut uniuerſos, ac cōmune, & maſ-
ſarium, cōtra quos fuit ēt motum iudicium, non eſſe
condēnandos, ſed abſoluendos, quia actore nō pro-
bante reus, & ſi nihil præſtiterit, abſoluēdus eſt. l. qui
accuſare. C. de edend. c. fi. de iureiur. & c. vnico ut ec-
cleſia benefi. ¶ An autem particulares, & ſinguli ho-
mines ſub cura dictæ eccleſiæ degentes, & ibi colo-
niam exercentes, contra quos ſimiliter rector dictæ
eccleſiæ mouit iudicium, ſint condemnandi ad præ-
ſtationem primitiarum, prout fuit petitum, ac ētvt in
futurum debeāt ceſſare à turbationibus, moleſtatio-
nibus, & iactationibus ab eis inferendis, & turbatio-
nes iā factæ, & illatæ declarandæ ſint iniuſtæ, ac teme
rariæ, ac ſuper illis omnibus perpetuum ſilentium ſit
imponendum, prout fuiſſe videtur mens, & intentio
ipſius agētis, ut ex reſcripto, & illius petitione inferri
vr̄, iuncto tex. cū ibi no. p ſcrib. in c. in præſentia. extra
de probat. ita prima facie dicendum eſſe videretur,
quia contra dictos particulares, & ſingulos homines
ſub cura dictæ eccl'iæ degentes, ibiq; coloniam exer-
centes impetratū fuit reſcriptū, quod loco petitionis
fuit productū, & ꝯ illos formata, & producta fuit peti
tio, item ipſi ad oēs, & quoſcunq; actus citati fuerūt,
& ꝯ eoſdem ſuper contētis in libello facta fuerunt ca
pitula, & examinati teſtes, qui deponunt hoīes parti-
culares, ēt aliquos nominatim exprimendo, ſolitos,
& conſuetos fuiſſe primitias petitas à 10. 20. & 30. an-
nis citra ſoluere, & nedū iſta deponere uidenť teſtes
pro parte do. Rectoris agentis inducti, ſed ēt teſtes, q
ad inſtantiā, & petitionē ſyndici, cōis, maſſarij, & ho-
minum dicti cōmunis examinati fuerunt: ergo cum
ſaltē cōtra homines particulares, & ſingulos dicti lo
ci fuerit probatū de iure exigendi primitias, & de cō-
ſuetudine illas ſoluendi, dictosq; homines cōſuetos
fuiſſe eas ſoluere, ſequitur, ꝙ illi ſunt condemnandi,
ut ſupra, & prout in petitione porrecta continet̄, qm̄
actore plenè ſuam intentionē probante, reus eſt con
demnandus. d. c. fi. d. c. unico. & d. l. qui accuſare. cū ſi.
¶ Sed præmiſſis non obſtantibus, prout rectè intuēti
conſtare pōt illa non obſtare, dico, & concludo etiā
homines ſingulos, & particulares dicti loci in præſen
ti iudicio non poſſe, nec debere condemnari, quāuis
ipſi fortè de iure ad ſolutionē dictarū primitiarū tene
rentur, & prout de iure debuiſſent condēnari, ſi ea ſer
uata fuiſſent in hoc iudicio, quę ſeruari potuiſſent, ut
32 j̃. dicetur: Nam † quamuis quo ad ipſos homines reos
cōuentos libellus generalis eſſet, tñ̄ ſubſtineri potuiſ
ſet, ſi poſtea illa generalitas fuiſſet in citatione, uel in
capitulis declarata, uidelicet illos homines ſpeciali-
ter, & nominatim in proceſſu, & citatione exprimen
do, argumento eorum, quæ habentur per Bar. in d. l. ſi
quis intentione ambigua. ff. de iudicijs. & per ſcrib. in
notab. ut ibi per Abb. & Deciū poſt alios in d. c. in præ
ſentia. & c. 2. de reſcrip. in 6. quod cum factū non fue-
rit, non ualuit proceſſus quo ad ſingulos homines, q
conueniri, & citari potuiſſent ad ſolutionē primitia-
rū, quoniam illi erant expreſsè, & nominatim in pro-
ceſſu, & in citatione ſpecificādi. Et ideò iudicium tā-
quā factum ꝯ perſonas incertas de certis nō ualuit ex
33 defectu citationis incertæ, & uagæ: † nam licet in re-
ſcripto, & in libello neceſſe nō ſit ſpecificare pſonas
particulares nomine proprio, contra quas concedi-
tur reſcriptum, uel concipitur libellus. c. ſedes. extra
de reſcr. & c. 2. in fi. eo. tit. in 6. cum ſi. tamen requirit̄,
quòd in proceſſu, & citatione nominatim expriman
tur, alioquin non ualeret proceſſus, nec ſententia il-
34 lius vigore lata: quia & ſi † iudex ratione generalis re
ſcripti dicatur habere iuriſdictionē habitu ſuper om-
nes, & ſingulos comprehenſos, ſeu aptos compre-
hendi ſub illa generalitate, non tamen illam habere
dicitur contra ſingulos, & particulares actu, & exerci
35 tio, niſi nominatim & ſpecialiter exprimantur, & † an
te illorum expreſſionem citatio non ualet, quæ dici-
tur de proceſſu. c. quoniam contra. extra de probat.
& de ſubſtantia ſententiæ. l. de unoquoque. ff. de re iu
di. l. ea quæ. & per totum C. quom. & quand. iudex.
cum ibi not. l. prolatam. cum gl. & ibi Bar. & alij. C. de
ſent. & interloc. om. iud. Et hæc expreſſio, & nomina-
tio perſonarum fieri debet per iudicem decernentē
citationem, nec ſufficeret, ſi executor citationis illā
faceret, quia formam commiſſionis excedere dicere
tur, nominatim exprimendo pſonas abſq; expreſſa iu
dicis cōmiſſione, & conſequēter nihil ageret. c. cum
dilecta. de reſcr. l. diligenter. in fi. ff. manda. Præterea
36 † ex quo in reſcripto, ſeu in commiſſione iudicis mā-
datum fuit poſſe citari oēs, quorum intereat, ſeu inte
reſſe poterat, poſito quòd fieri potuerit citatio gene-
ralis. c. cum in tua. qui matri. accuſa. poſſ. c. fi. de elect.
in 6. & ibi Innocen. tamen talis citatio non fuit arcta-
toria, ſed incitatoria, & inuitatoria ad cōparendum,
ita quòd omnes, qui putauerint ſua intereſſe, compa
rere potuerint ad ſe defendendum, & ſic quo ad il-
los iudiciū ualere potuit, ſi ſucceſſiuè poſtea ad alios
actus ſequentes nominatim citati eſſent, ſed contra
alios non uenientes, nec comparentes, talis citatio
nihil potuit operari, nec illius uigore contra non
comparētes procedi, nec ſententia ferri potuit, nam
quo ad illos non comparentes habetur, perinde ac
ſi citatio aliqua facta non foret, & conſequenter

perinde

perinde ac ſi iudicium aliquod contra illos factũ non
fuiſſet, prout uerè factum non cenſetur, ut per Inno.
& Hoſt. in c. dilecto. de except. & alios ibi: & facit di-
ctum Hoſt. in c. paſtoralis. de reſcrip. & hæc omnia in
terminis ſunt de mente Dominorum de Rota. in de-
ciſ. 419. ſi impetretur &c. in nouis. At in caſu, de quo
agitur, citatio facta fuit generaliter, & commiſſa con
tra omnes, & ſingulos ſub cura dictæ eccleſiæ S. Feli-
cis degentes, ibiq; coloniam exercẽtes, ac illos, quo-
rum intereſſe poſſet, & nullus particularis homo cõ-
paruit, ergo quò ad illos particulares citatio nihil po
tuit operari, nec illius uirtute cõtra eos procedi, nec
iudicari per prædicta, ad quæ faciunt ea, quæ uoluit
37 Bal. in auth. ſed cum teſtator. C. ad l. Falc. † ꝙ quando
agitur de intereſſe ſingulorum, citatio debet eſſe ſin-
gularis cum expreſſione nominatim citandorum,
qñ uerò de intereſſe uniuerſorum, ſufficit citatio uni
uerſaliter facta. Similiter ſi agatur de præiudicio col-
38 legij, citatio debet eſſe collegialis. Itẽ † qñ agitur de
præiudicio tertij, ſufficit generalis citatio facta de
his, quorum intereſſet, & operabitur, ut dictum fuit
39 ſupra, & facit tex. in l. 2. ff. ex qui. cau. in poſſ. ea. Et † in-
quit ẽt Bal. in d. l. ſed ſi hac. §. qui manumittitur. ff. de
in ius uoc. ꝙ ſi reſcriptum ſit impetratum contra ho-
mines talis loci, ſinguli, & non uniuerſi ſunt citandi:
facit ẽt tex. in d. c. 2. de reſcr. in 6. & ibi Archi. in fin. 2.
col. Spec. in ti. de citatione. §. 1. in 3. col. Præterea ex
forma reſcripti, quæ eſt oĩno ſeruãda. c. cum dilecta.
de reſcr. cum alijs, ipſi hoĩes ſoluere recuſantes, om-
neſq; alij aduerſarij præfati Do. Rectoris erant in de-
creto, uel exequutione citationis nominãdi, ut in re-
ſcripto hr̃, quæ forma quò ad hoĩes particulares dicti
communis S. Felicis non fuit obſeruata, ergo quò ad
illos proceſſus, & citatio fuerunt nullius momenti.
d. c. cum dilecta. & per Alex. & alios in l. j. ff. de libe. &
poſthu. Nam, ut ex inſpectione proceſſus colligitur,
expreſsè, & ſpãliter facta fuit citatio de maſſario, &
communi, & hoĩbus, ut uniuerſis, ut in libello, & in
citationibus apparet. Et noĩe dicti communis, maſſa-
rij, & dictorum hoĩum communis, & ſic uniuerſorũ
40 comparuit ſyndicus, † qui ab uniuerſitate dr̃ conſti-
tui, ut in l. j. §. quibus. cum ſeq. & ſeq. & per totum. ff.
quod cuiuſq. uniuer. no. c. 1. & ibi gl. & ſcrib. extra de
ſyndico. & cum dicto ſyndico duntaxat fuit proceſ-
ſum, adeò ꝙ poteſt dici iudicium, & illius proceſſus
quò ad commune, maſſarium, & hoĩes, ut uniuerſos
dicti communis ualere, & uirtute illius poſſe ſenten-
tiam abſolutoriam, uel condemnatoriam ferri, quæ
ualebit, & effectum rei iudicatæ habebit. d. l. prolatã.
cum ibi not. per Bar. C. de ſent. & interlo. omn. iud. &
hr̃ in c. qñ contra. circa fi. de prob. cum ſim. ¶ An aũt
contra commune, & homines uniuerſos dicti loci fe
renda ſit ſententia condemnatoria, uel abſolutoria,
quæ ius inter ipſas partes faciat: concludo, ut ẽt ſupra
dictum fuit, ꝙ ex quo non fuit probatum, ꝙ commu
ne, & uniuerſitas dicti loci habuerit prædia aliqua, &
poſſeſſiones, quæ ſint ipſius communis, ſeu ad dictũ
commune, & homines uniuerſos dictæ uniuerſitatis
pertineãt, & conſequenter dictum commune, & ho-
mines fructus non perceperint ex colonia bonorum
ipſius communis, nec ẽt ſit probatum, ꝙ commune,
maſſarius, & homines uniuerſi illius ſoluerint aliquo
tempore dictę eccleſiæ primitias: ſequitur, quòd ip-
ſum commune, maſſarius, & homines, ac ipſorũ ſyn-
dicus condemnari non debent, neq; poſſunt, ſed dif-
finitiuè abſolui, quæ ſententia ſi in rem iudicatã tran
ſibit, de cætero ſuper dictis primitijs commune, maſ
ſarius, & homines uniuerſi dicti loci cõueniri, & mo-
leſtari à Rectoribus dictæ eccleſiæ non poterunt, quo
niam quò ad eos omne ius eccleſiæ deductum fuit,
iuxta ea, quæ hñr per Bar. in d. l. prolatam. C. de ſentẽ.
& d. c. quoniam contra. ibiq; gl. & Doct. circa fi. Et ex
41 prædictis infero, † quòd quò ad homines particula-
res, & ſingulares dicti loci, qui ſoliti ſunt primitias ſol
uere, & coloniam exercere, aliqua ſententia diffiniti
ua ferri non põt, quia cum illis nullus fuit factus pro-
ceſſus, nec ipſi fuerunt citati, nec in iudicio aliquo
mõ ſpãliter nominati, nec cum illis lis fuit conteſta-
ta, per quam inter litigantes quaſi contrahitur. l. 3. §.
idem ſcribit. ff. de pecul. Et ideò ad probationes con
tra eos deueniri non potuit, ut in rubro, & nigro. ext.
ut lit. non conte. gl. in auth. ſi quis. C. de teſtib. & mi-
nus ad ſententiam diffinitiuam, ad quam deuenitur
mediante conteſtatione litis, ac tela iudiciaria. d. cap.
qñ contra. d. l. prolatam. cum ubique nota. c. 1. cũ ibi
not. de lit. conteſt. cum ſim. Videtur ergo dicendum,
quòd dicti homines ſinguli, & particulares, qui gene
raliter fuerunt citati, & contra quos generaliter fuit
impetratum reſcriptum, & porrecta petitio, ut ſupra,
& proceſſum per Rectorem, ſeu eius Procuratorem,
debeãt à iudice abſolui ab obſeruatione præſentis iu-
dicij, ſaluo tamen, & reſeruato iure agendi dicto Re-
ctori in alio iudicio contra dictos homines particula
res ſuper aſſertis decimis, & primitijs: ipſe tamen Re
ctor, ſeu illius procurator eius nomine in expenſis fa
ctis in hoc iudicio per commune, & homines uniuer
ſos dicti communis ipſi ſyndico nomine dicti com-
munis erit condemnandus, quia uictus uictori in ex-
penſis in lite factis condemnari debet, cum nõ adſit
cauſa aliqua iuſta excuſandi dictum Rectorem à ſolu
tione illarum. gl. in uer. ſolo. in §. oportet. in auth. de
iudic. Bal. in l. properandum. §. ſinautem alterutra. C.
de iud. & ibi Bar. & alij. c. finem. de dol. & contu. Simi
liter ſi quas expenſas ipſi homines particulares feciſ
ſent, in illis Rector eſſet condemnandus ex ijſdem iu
ribus, ſed ex quo nullus particularis ex dictis homini-
bus comparuit, nec contra aliquem eorum poteſt di
ci proceſſum, nõ poſſunt dicti homines particulares
prætendere aliquas expenſas, in quibus Rector poſſit
condemnari. Et quòd abſolutio ab obſeruatione iudi
42 cij, † quæ non tollit ius agendi in alia inſtantia, ut per
Bal. in l. properãdum. §. ſinautem reus. in 2. col., C. de
iudi. & per Bar. in l. Iulianus. uerſ. qñq; quis ab obſer-
uatione &c. ff. de cond. inde. cum ſim. in caſu noſtro
ad fauorem hominum particularium ferri poſſit, col
ligitur ex uerbis Bar. in l. iuſiurãdum, & ad pecunias.
43 §. cum res. ff. de iureiu. qui dicit, † illam poſſe ferri, qñ
proceſſui obſtat exceptio legitima, ac ẽt ex ijs, quę uo
luit Bar. in d. l. properandum. §. & ſiquidem. & Pau. de
Ca. in l. oratione. ff. de fer. qui dicunt eam poſſe ferri,
quando contra cõuentos nihil fuit probatum, prout
in caſu noſtro contingit, ut ex prædictis apparet. Et
ex his inferri poteſt ad determinationem ultimi quæ
ſiti, qualiter ſententia ſit formanda, & à iudice feren-
da, quæ cum ex iam dictis ſatis apertè colligatur, ulte
rius non inſiſto. Laus Deo.

S V M M Æ.

1 *Decimandi ius in capella parochiali, quam non apparet ab epiſco-
po de conſenſu capituli fuiſſe conſtitutam cum certa, & diſtin-
cta parochia, & cum expreſſa, & ſpecifica conceſſione decima-
rum illius parochiæ, in dubio ad eccleſiam plebis, & matricem
tanquam antiquiorem ſpectat.*

2 *Capella, ſeu eccleſia parochialis de nouo cum præiudicio antiquarũ
eccleſiarum, maximè quò ad decimas, fundari non debet.*

3 *Eccleſiæ plebis decimæ in parochia conceſſa capellæ exiſtenti in ple
banatu iuxta conſuetudinem debentur.*

4 *Conſuetudo eſt optima legum interpres in materia decimarum.*

5 *Portionis, ſeu partis appellatione in dubio uenit dimidia, niſi ex a-
lijs contrarium colligeretur.*

6 *Eccleſia plebis, in qua ſacramentũ baptiſmi pcipitur, pars decima-
rum*

rum perſonalium, & magis prædialium ſecundùm conſuetudinem debetur in eccleſia, ſeu capella parrochiali, in qua alia ſacramenta miniſtrantur.

7 *Decimæ perſonales magis, quàm prædiales debentur eccleſiæ parrochiali, & prædiales magis eccleſiæ matrici, quàm parrochiali, uel ſaltem pariter debentur.*

8 *Decimas in uno, eodemque loco poſſe diuerſis eccleſiis diuerſis reſpectibus, & rationibus deberi, non eſt inconueniens.*

9 *Decimæ uni eccleſiæ de certis fructibus tantum, & alteri de reliquis deberi poſſunt.*

10 *Interdictum uti poſſidetis, & retinendæ contra quos detur.*

11 *Et quis in eo debeat obtinere, & ut obtineat, quid requiratur. num. 13.*

12 *Poßeſſio, uel quaſi debet iuſtificari per eum, qui iuris communis præſumptionem contra ſe habet, aliàs in poſſeſſorio recuperandæ, uel retinendæ non obtinebit aduerſus illum, qui pro ſe habet ius commune.*

14 *Poßeſſio acquiſita etiam ex unico actu, & recenti ſufficit in interdicto uti poſſidetis, dummodo ea non ſit uitioſa, nec iniuſta ab aduerſario.*

15 *Iniuriam, & moleſtiam, ſeu turbationem non infert, qui ſua poſſeſſione, uel quaſi iuſta, uel etiam iniuſta, ſed cauſam à tertio habente utitur.*

16 *Iniuriam non facit, qui ius prætendit habere.*

17 *Ordinarius in cognitione cauſæ iam coram eo prius inchoatæ, non poteſt poſtea per alium impediri.*

18 *Inhibitio quando cum cauſæ cognitione, & parte citata fieri debeat, aliàs ſit nulla.*

19 *Et quando abſque cauſæ cognitione fieri poſſit.*

20 *Poſſeßionis bonæ fidei commodum eſt fructus lucrari.*

EPITOME.

Decimas pro certa parte conſueta deberi eccleſiæ plebis, & baptiſmali etiam in parrochia eccleſiæ, ſeu capellæ, ad quam cura animarum, & diuina celebrandi, ac ſacramenta miniſtrandi ſpectat, oſtēditur.

CONSILIVM XX.

Visis, ac diligenter conſideratis ſcripturis, & atteſtationibus utriuſque partis, in quibus tota vis huius cauſæ conſiſtit, omiſſis ſuperfluis diſputationibus, ſolum ſuper quatuor principaliter inſiſtam, quibus breuiter diſcuſſis, de optimo iure eccleſiæ plebis ſancti Petri, & conſequenter domini Raphaelis illius Archipresbyteri conſtabit. Primum eſt, an ius decimandi ſaltem pro certa parte poſſit competere eccleſiæ plebis ſancti Petri in parrochia eccleſiæ parrochialis sācti Chriſtophori, ad quam ſpectat cura animarum, & celebrādi diuina, ac miniſtrandi ſacramenta. Secundo, poſito, quòd ius decimandi ſpectet ad utranq; eccleſiam pro certa portione, & ſecundū quod conſuetū fuit, & dicta eccleſia ſancti Petri, uel eius archipresbyter illius nomine decimas pro parte ſua exegerit, & cōtra exactores illarū egerit coram aliquo iudice, puta coram uicario epi, quantum eſt pro ſua parte, an dicat̄ inquietare, ſeu moleſtare dictam eccleſiam S. Chriſtophori, in ſua quaſi poſſeſſione iuris percipiendi decimas; & an ob hoc ei dicatur aliquam iniuriam inferre, & conſequenter an uigore talis iniuriæ, & moleſtationis cōſeruator fratrum dictæ eccleſiæ S. Chriſtophori potuerit inhibere iudici, ſeu uicario epiſcopi, ut non procederet, nec cognoſceret, nec ſuper exactione decimarum exactores illarū moleſtaret, & mandare ſub pęnis, & cēſuris oībus hominibus, q tenētur ad ſolutionē decimarū, ut pro aliqua parte nō ſoluerent prædictæ eccleſiæ plebis S. Petri. Tertio poſito, ꝙ potuerit inhibere, an talis inhibitio facta per dictum dominum conſeruatorem fuerit, & ſit ualida, & de iure tenuerit. Quarto, an præfatus dn̄s Archipresbyter dictæ eccleſiæ plebis S. Petri teneatur, & cogi, ſeu condemnari poſſit ad ſoluendum quadragintaſtaria grani, & libras mille lini, quæ, & quas ab eo conuentus eccleſiæ S. Chriſtophori petit, propterea, ꝙ dictus dominus archipresbyter illa, & illas pro parte ſua decimarum in dicta parrochia exegit. ¶ Redeo ad primum, in quo omiſſis allegationibus hincinde, concludo, ꝙ in caſu noſtro eccleſiæ Plebis S. Petri de iure poteſt habere ius decimandi in dicta parrochia, etiam ſi illa ſit parrochia diſtincta à parrochia eccleſiæ plebis, & iuſtè ſaltē pro parte potuit exigere p̄diales decimas in parrochia cappellæ, ſeu eccleſiæ parro
1 chialis. † nam quoties ſumus in dubio, quæ eccleſia
ſit antiquior, videlicet, an eccleſia plebis, an cappella
parrochialis, nec apparet, an de conſenſu capituli epi
ſcopus cappellæ parrochiam conſtituerit, nec ꝙ ſpe-
cificè eccleſiæ, & cappellæ parrochiali conceſſerit, &
deputauerit decimas illius parrochiæ cōſtitutæ, tunc
de iure ius decimandi in illa parrochia aſſignata cap
pellę ſpectat ad eccleſiā matricē, & ad eccleſiā plebis,
& nō ad cappellā, ita uoluit Io. And. in addit. ad Spec.
in tit. de decimis. in addit. incip. unica, in princ. illius
2 tituli: Et ratio eſt, quia † cappella, ſeu eccleſia parro-
chialis nō debet de nouo fundari cum præiudicio an
tiquarū eccleſiarum, & maximè decimarum: Et ideò
cum eccleſia plebis communiter ſit antiquior, & ter-
ritorium, ſeu parrochia cappellæ eſſet antiquitus de
parrochia plebis, non debet eccleſia plebis antiqua
priuari decimis prædialibus propter conſtructionem
cappellæ: ſatis. n. eſt, ſi cappella habeat oblationes,
mortuaria, & decimas p̄ſonales, quę intuitu diuino-
rū, & ſacramentorū debentur. c. ad apoſtolicæ. de de-
cimis. c. fi. de parrochijs. Et abſque dubio hoc vr̄ ve-
rum, quando non conſtaret, ꝙ per ep̄m, & capitulū eſ
ſet cappellæ aſſignata, ſeu conſtituta certa, & diſtin-
cta parrochia, qm̄ cum adhuc eccleſia plebis dicere-
tur habere ſuā parrochiam, integraliter ipſi deberen
tur decimæ in ſua parrochia, ut traditur per Inno. in
d. c. ad apoſtolicæ. & per Hoſtien. poſt glo. in c. cum
contingat. de decimis. ſolum. n. Doct. dubiū faciunt,
quando capellæ, quæ eſt in plebanatu, fuit conſtitu-
ta, & aſſignata certa, & diſtincta parrochia, an de-
beātur decimæ illius parrochiæ cappellæ, an uerò ple
bi: ergo quādo non appareret, ꝙ parrochia eſſet con-
ſtituta, & aſſignata capellæ, decimæ deberentur ple-
bi, & non cappellę, quia eo caſu nō debentur decimę
cappellæ, ſed eccleſiæ matrici, & plebi, ut in dictis lo-
cis. & not. in c. ſtatuimus. & in c. quicunque. 16. q. 1. Et
3 in caſu prædicto † ſi conſtaret de conſuetudine, ut q͞a
eccleſia plebis conſueta eſſet exigere decimas in par
rochia conceſſa cappellæ, tunc iuxta conſuetudinem
decimæ eccleſiæ plebis deberent, ita uoluit Io. And.
in d. addit. & Abb. & ſequuntur omnes ſcriben. in d.
c. cum contingat. de decimis. facit tex. in c. fi. de par-
4 roch. Nam † conſuetudo eſt optima legum interpres
in hac materia decimarū. c. cū dilectus. de conſuet. &
in d. c. ad apoſtolicę. ibiq; Abb. ſed per teſtes utriuſq;
partis probatum fuit, ꝙ à x. xx. xxx. & xl. annis, & à tāto
etiam tēpore, de cuius initio non extat memoria ho-
minū per aliquos teſtes, eccleſia plebis, eiuſq; archi-
presbyteri exegerūt uſq; ad hæc tempora decimas in
dicta parrochia eccleſię S. Chriſtophori pro certa par
5 te, & conſequenter pro dimidia, quia † portionis, ſeu
partis appellatione in dubio dimidia uenit. l. nomē.
§. portionis. ff. de verb. ſig. not. in l. rectè. §. quod quin
tus. eo. tit. ēt in materia decimarū, ut no. in c. 2. in §. 1.
ī verb. medietatē. de decim. ī 6. uel melius ſaltē dicta
teſtiū p̄fatorū intelligi, & interpretari debēt de certa
parte, hoc eſt de cōſueta, nā ꝯſuetdo eſt optima inter
pres, & maximè in materia decimarū, ut ſupra. Itē q͞a
aliqui teſtes intelligunt de portione decimarum ſm̄

listas